

A pünkösd közismerten *Isten Lelkének ünnepe*. Ez a Lélek pedig - Az apostolok cselekedeteinek leírása szerint - részben látható, hallható adományok formájában „áradt ki” az első pünkösd aktív (és közvetve passzív) szereplőire. Előbb a tanítványok, majd a körvonalait fokról fokra elnyerő egyház részesedett ezekben az adományokban, zsidók, majd pogányok egyaránt. Ezeknek az adományoknak a „csomagja” tehát egyfelől érzékelhető jeleket (tüzes „nyelvek”, a különféle nyelveken való beszéd képessége), másfelől isteni segítőerőt - vagyis kegyelmeket - foglalt magában, olyanokat, mint a hitelesség, a bátorság, a bölcsesség.

A pünkösd adományokra épp ezért volt szükség, hogy a Lélek-ünnep a régi szövetségkötés viszonylag elvont jelentéstartalmát újszövetségi, „keresztény” tartalmakkal konkretizálja, hogy ráébredjen a módjában egészen másféle, nem-etnikai gyökerű nép - vagyis egyház - létrejöttére. Ennek értelmében szokás el-lentét-párhuzamba állítani a Babel-torony ószövetségi történetét a pünkösd nyelvsodával. A „bábeli” mitikus nyelvzavar: a határait elismerni nem akaró ember büntetése kivagyisága miatt. A Népből egymást nem értő népek lettek. Pünkösd e szétzilálódás fordítottja. A Lélek kiáradásának egyik érzékelhető jele ugyanis a nevezetes glosszolália, vagyis a nyelveken szólás csodája. Az evangéliumi leírás szerint az első pünkösd napján a Kis-Ázsiából, Mezopotámiából, Egyiptomból, Görögországból, Rómából a Hetek ünnepére Jeruzsálembe érkező, sokféle nyelvet beszélő szórvány-zsidók egyaránt megértették Jézus tanítványainak magával ragadó prédikációját. A jeruzsálemi ősegyház „keblében” ugyanazt a jelentést fogadhaták be mindannyian. Ez pedig kétségkívül a keresztény egyetemesség (katolicitás) jelévé vált.

Húsvétjaink után ötven nappal évente ünnepeljük az „általános” pünkösdöt. Az egyházas keresztények életében azonban általában elkövetkezik egy „személyes” pünkösd is: a *Lélekben való megerősödés* (confirmatio) „érettségijének” beavató aktusa. Ezt katolikusok bérmálkozásnak, protestánsul *konfirmációnak* hívjuk, de egyaránt azt a valóságot jelöljük vele, hogy egyfelől az egykori Jézus-tanítványok elemi erejű hittapasztalatának eksztatikus pünkösd „feltörése” tovább él az egyházban, másfelől egymáshoz rendelődik a törvény és a Lélek (ezért is volna jó, ha hittanítás „kikérdezése” több volna pusztán szimbolikus, kegyes szokásnál).

A pünkösd következőképpen a keresztény lelkesültség és tudatosság napja kellene hogy legyen. Ünneplésünk tartalma pedig: a Lélek által szavatolt hitbeli erősség, az egyetemesség tudata, a Vigasztaló hívása és dicsérete.

(Megjelent a Szabadság, 2005. május 14-i számában)

* * *

Frigyesy Ágnes

Csíksomlyó ma már a magyarság legnagyobb zarándokhelye

Óh, csodatévő szent Szűz, Istennek Anyja, Mária! Csodálatos szobrod előtt oly sokan nyerték vissza testi egészségüket, és nyertek lelki gyógyulást. Évszázadok óta bizalommal sereglük hozzád a székelység a csapások idején úgy, mint a béke és a jólét napjaiban. Pártfogásod és közbenjárásod segítette harcra elődeinket a pogánysággal vívott nehéz küzdelmekben, amikor elszántan védte a katolikus vallást, és hitét. Óh, kegyelmek Anyja, Székelyek Nagyasszonya! Tekints sokat szenvedett, sok segítséget megélt hű gyermekeidre! - ilyen, s ehhez hasonló imával érkeznek a zarándokok Csíksomlyóra minden év pünkösd péntekén vagy szombaton. Idén is több százezer ember érkezett a kegyhelyre.

E híres Mária-kegyhelyre, a Szűzanya csodatévő szobrához járuló pünkösd zarándoklat ma már nem csak a katolikus székelység nagy ünnepe, hanem a világban szétszóródott magyarságnak is kiemelkedő ünnepi eseménye, hisz a Duna Televízió jóvoltából az Örömhír üzenete eljut a tengeren túli magyarokhoz is. Két évvel ezelőtt II. János Pál pápa levélben köszöntötte a résztvevőket.

Pünkösd: a Szentlélek eljövetele

Pünkösd: a Húsvét utáni ötvenedik nap, mely eredetileg aratási hálaadó ünnep volt. A keresztények a Szentlélek eljövetelét és a keresztény egyház születését ünneplik e napon. Az Apostolok cselekedetei elbeszélése felidézi az esemény emlékét és a kereszténység kezdeteinek lelkesedését. Jézus megígérte tanítványainak: „*megkapjátok a Szentlélek rátok leszálló erejét és tanúim lesztek...*” (ApCsel 1,8) „*Egyszerre olyan zúgás támadt az égből, mintha csak heves szélvész közeledett volna, és egészen betöltötte a házat, ahol (az apostolok) ültek. Majd lángnyelvek jelentek meg nekik szétoszolva, és leereszkedtek mindegyi-*

kükre. Mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogy a Lélek indította őket" - olvashatjuk az Apostolok Cselekedeteiben. (ApCsel 2,2-4) Ekkor a Szentlélek csodás erejével hozzáfogtak az Evangélium hirdetéséhez. Krisztus, a Fej kiárasztotta a tagokba a Szentlelket, aki azóta is építi, életben tartja és megszenteli az Egyházat, a Szentháromság és az emberek közösségének szentségét. Méltán nevezik a Szentlélek eljövételét az Egyház születésnapjának is.

A Szentlélek hét ajándékával - *bölcsességgel, értelemmel, tanáccsal, erővel, tudománnyal, jámborsággal és istenfélelemmel* - újítja meg a föld színét és tölti be híveinek szívét. Lángra lobbantja bennük a fervor caritatis tüzét, a felebaráti szeretetszolgálat készségét, minden rászorulóknak önfeláldozó gondozását.

Pünkösöd a tavasz ünnepe is. A telet jelképező szalmabábot ekkor vízbe dobják, esetleg elégetik. Legjellegzetesebb ekkor a pünkösdi király és pünkösdi királyné választása, akik a tavasz eljövételét, a termést, szaporodást jelképezik. Szerencsés lesz, ki pünkösöd hajnalán születik. A kiszomboriak ilyenkor pünkösdi rózsát szórnak a mosdóvízbe, hogy egészségesek legyenek.

A székely rózsafüzér titka

Csíksomlyóhoz és az erdélyi hívekhez kötődik a „székely rózsafüzér” titka, melyről először a II. világháború után egy amerikai lapban írtak. A cikkben ez állt: „Erdélyben még nem felejtették el a rózsafüzért imádkozni. Sőt újabban arról érkezik hír, hogy a Csíksomlyói Szent Szűz Népe az erdélyi havasok vidékén nem 15, hanem 20 titokban imádkozza a szentolvasót. Az öt új titok, amelyet az örvendetes rózsafüzér után szoktak imádkozni, Jézus munkás életének titka:

- 1...akit Szent János a Jordán folyóban megkeresztelt;
- 2...aki tanítványaival részt vett a kánai menyegzőn;
- 3...aki körül járt, jót tett, gyógyított, segített;
- 4...aki a mennyei örömhírt, az Evangéliumot hirdette
- 5...aki a legszentebb Oltáriszentséget szerezte.

„Ha sokan fogjuk imádkozni, még a hivatalos egyház is átveheti ezt a szép székely rózsafüzért” - írta a majd fél évszázados újsághír. A „székely rózsafüzért” imádkozók könyörgése meghallgatásra talált. II. János Pál pápa ugyanis *Rosarium Virginis Mariae* kezdetű apostoli levelében, 2002-ben valóban bevezette az egész világegyház számára ezt az imát a Világosság Rózsafüzére néven. Ennek jegyében nyilvánította pápaságának 25. esztendejét a Rózsafüzér évének, s ajánlhatta egyházmegyénket és egész nemzetünket a boldogságos Szent Szűz oltalmába.

Csíksomlyó története

Csíksomlyó búcsújáról már a XV. század elejétől említést tesznek. A pünkösdi zarándoklatot 1567 óta, vagyis a Nagyerdei (Tolvajosi) győztes csata után tartják annak emlékére, hogy a csíki és gyergyói katolikusok elhárította szülőföldjétől az erőszakos hittérítés veszélyét. Az 1567-es hargitai csatában a katolikus hitüket védő csíkiek sikeres rajtaütéssel szétszórták János Zsigmond fejedelem ellenük küldött - unitárius-sá lett székely falvakból toborzott - seregét. A hitvédelmi kiállítás egyik fő szervezője volt István, gyergyóalfalvi pap. Ezért Gyergyóalfalu keresztaljának mindig megkülönböztetett helye van a búcsúmenetben. A hagyomány szerint az egyházközségek keresztaljai gyalog teszik meg az utat Csíksomlyóra. A segítő Máriához járuló zarándoklat századokon átnyúló hagyománnyá vált, melyből a székely nép életerőt merített és merít ma is küzdelmes sorsának elviseléséhez.

Az évszázadok óta tartó búcsújárások központi helye, Somlyó fő nevezetessége a kéttornyú ferences templom és kolostor, oltárán a „csudatevő Mária szobor, egy gazdagon aranyozott, bizánci stílusban készült régi faszobor, mely ezelőtt sirt beszélt s nagyszerű csudákat tett.” (Orbán Balázs: *A Székelyföld leírása*)

Csoma Gergely csángó néprajzkutató szerint „Moldva-szerte ismert a legenda, miszerint a kegyszobor a Bakó közeli Barát falu templomából került Somlyóra. A Ceausescu-időben ellenbúcsút szerveztek rendszeresen magyargyűlölő papok Barátban, azért hogy Moldvában tartsák a csángó tömegeket. Egyesével bujdokolva jöttek legmostohább sorsú magyarjaink, elviselve gyakran a fizikai bántalmazást is. A leleményes asszimilálók a tiszavirág életű Zsögödi Fesztivál megszervezésével akarták megosztani az erdélyi magyarságot ugyanekkor.”

„Máriát látni” jönnek a nehézléptű, csengőt rázó templomi zászlóikkal bókolva köszönő zarándokok a Csíki Medencéből, Gyergyóból, Gyimesből, és Moldvából, míg Magyarországról autóbusszokkal, vonaton és autókkal érkeznek a hívők és kíváncsiskodók. A Pünkösdi Búcsú a kilencvenes évektől három-négy-százezer magyar találkozó helyévé fejlődött.

Csíksomlyó történelmi és búcsújáráshelyi fontosságát bizonyítja, hogy XII. Pius pápa 1948-ban *Basilica Minor* (Kisbazilika) rangra emelte a Kegyetemplomot. A főoltáron álló, az 1510-es évekből származó, hársfából készült kegyszobor készítője ismeretlen, feltehetően székelyföldi művész. Máriát a *Jelenések Könyvének* Napbaöltözött Asszonyaként ábrázolja.

A pünkösdi búcsúra érkezők közül többezren már pénteken megérkeznek Csíksomlyóra. Sokan az éjszakát a Kegyetemplomban töltik: virrasztanak, imádkoznak és pihennek. A búcsús ünnep egyik legfontosabb eseménye a kegyszobor megérintése, simogatása. A zarándokok kígyózó sorban állva várnak e fel-emelő pillanatra. A hit szerint: Szűz Mária kegyelmi ereje átszáll a hozzá érintett tárgyakhoz, emberekhez.

A ferences testvérek több, mint 550 éve telepedtek le e szent helyre, ahol templomot építettek. Jelenleg is a Csíksomlyói Ferences Testvérek készítik elő a helyszínt a pünkösdi zarándoklat méltó megünneplésére. A hagyományoktól eltérően idén nem evangéliumi idézet fogadta a csíksomlyói kegytemplomhoz érkező zarándokok százezreit, hanem egyik egyházi énekünk szakaszából választottak egy sort: „*Szent fiadat Boldogasszony kérd e népért!*” A Magyar Katolikus Püspöki Kar imaévet hirdetett idén a nemzet megújulásáért, s ehhez csatlakoztak a szervezők.

A somlyói búcsú szónoka idén főtisztelendő *Majnek Antal*, munkácsi megyéspüspök volt, Kárpátaljáról. Azért gondoltak rá, mert 2009-ben ünnepli a ferences rend 800 éves megalakulását, s hároméves előkészület előzi meg az ünnepet, így esett a választás a ferences püspökre.

* * *

Szomorújelentés

Korbuly Ilona Daniella közösségi tagunk 34 éves korában, 2006. május 19-én váratlanul elhunyt, 14 éves fiát és férjét hagyva maga után. Temetésére május 22-én került sor a kecskeméti Helvécia temetőben. Az elhunyt az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület 2002. évi örmény kisebbségi elektora volt Kecskeméten.

Emlékét kegyelettel megőrizzük!

* * *

Görbe László piarista

A csíksomlyói kegytemplom és kolostor

Csíksomlyó története a XII-XIII. századra megy vissza. Nevét a Somlyó hegyéről (1035 m) kapta. A Somlyó helynév a somlik igéből származik, megsuszló, suvadó hegyet jelent, a Csík szó a tájra utal.

Csíksomlyó két faluból és egy falurészből tevődik össze: az egyik *Csobotfalva*, a másik *Vadottfalva*. A tulajdonképpen Somlyó a kolostort, a kegytemplomot és környékét foglalja magába.

A ferences szerzetesek az 1400-as évek táján telepednek le véglegesen Csíksomlyón. 1442-1448 között építik fel az első gótikus templomot és kolostort, erről tanúskodik a mai kolostorban egy megőrzött portálé és egy pinceablak. Hunyadi János, 1442-ben aratott győzelméért hálából, segítséget nyújt a templom felépítéséhez. A templomot *Sarlós Boldogasszony* tiszteletére szentelik fel, ma is ez a kegytemplom nagy ünnepe.

A gótikus templomot és kolostort erős falakkal veszik körül. 1661-ben a török és tatár hadak elfoglalják, 1694-ben az utolsó tatár támadást visszaverik. A templomot 1802-ben kezdik bontani, és anyagát beépítik a mai templomba.

A kolostort jelenlegi alakjában 1773-1779 között építik fel. A mai barokk kegytemplomot 1802-ben kezdik építeni *Schmidt Konstantin* tervei szerint: 1876-ban szenteli fel Fogarasy Mihály erdélyi püspök. A templom alatti kriptában elsősorban ferences szerzetesek nyugszanak, de temettek ide világiakat is. Berendezésének legnagyobb részét *Papp Miklós* brassói festő és szobrász, a kórust *Pfeifer Antal* gyergyószentmiklósi mester készítette. A kegyszobor a templom legértékesebb tárgya. A XVI. század elején